

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın İçişleri Bakanı Ali YERLİKAYA tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Beritan GÜNEŞ ALTIN

Mardin Milletvekili

30.04.2024 tarihinde Geri Gönderme Merkezlerinde yaşanan insan hakları ihlallerini ve cezaevinden tahliye edilmesinin ardından kolluk tarafından işkenceye maruz bırakılan ve görüntüleri de çekilen Ali Veli isimli Suriyeli şahsın nerede olduğunu bütün girişimlere rağmen ortaya çıkarılmamasını İçişleri Bakanlığına sorduk. Bakanlığın tarafımıza 29.07.2024 tarihinde ilettiği cevapta 6458 sayılı Uluslararası Yabancıları Koruma Kanunu gereğince Geri Gönderme Merkezlerini usul ve esaslarına yönelik yürüttüklerini dile getirmiş. Sözü Edilen Kanunun dördüncü maddesinde "hiç kimse, işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muameleye tabi tutulacağı veya ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi fikirleri dolayısıyla hayatının veya hürriyetinin tehdit altında bulunacağı bir yere gönderilemez." maddesi yer almaktadır. Sözünü ettiğimiz Suriyeli şahsın 12.03.2024 tarihinde Geri Gönderme Merkezine sevk edildiği ve 13.03.2024 tarihinde de gönüllü geri dönüş formu imzalayıp ülkesine çıkışının sağlandığı cevabı iletilmiştir. Geri Gönderme kapsamında, herhangi bir yabancı GGM'ye alınması için hakkında Sınır Dışı Edilme Kararı olması gerekmektedir. Bu karar alındıktan ve GGM'ye sevk edildikten sonra kişilere bir hafta mahkemeye itiraz süresi tanınır. Ali Veli'nin bir gün içerisinde ülkesine iade edilmesi cevabı fazlasıyla muğlaktır. Ali Veli'nin hangi yollardan, hangi vasıtalarla gönderildiğine dair detaylı bir açıklama da yapılmamıştır. Kişinin yaşamını yitirdiğine dair basına yansıyan haberlere rağmen hiçbir açıklama yapmayan Bakanlık ve Göç İdaresi Başkanlığı sorduğumuz sorulara tek bir paragraf ile iade edildiğini dile getirmiş. Ali Veli'nin ülkesine döndüğü zaman hayati tehlikesinin olduğunu göz önünde bulundurursak Ali Veli'nin gönüllü geri dönüş formunu kendi rızasıyla imzaladığını düşünmek oldukça zordur. Basına yansıyana görüntülerden de anlaşılacağı üzere Ali Veli'ye işkence yoluyla imzaltılmış olması da yüksek

bir ihtimaldir. Nitekim yine birçok mültecinin ve ilgili avukatların aktarımına göre mültecilere tercüman olmaksızın zor kullanarak geri dönüş formu imzalatıldığı bilinmektedir.

Geri Gönderme Merkezlerinin ulusal ve uluslararası ilgili kurumlarca denetlenmesine yönelik sorduğumuz soruya Bakanlık, Göç İdaresi Başkanlığı, Mülkiye Teftiş Kurulu, Kızılay, CPT, Konsolosluklar, Barolar ve Valiliklerin düzenli olarak ziyaret ettiği ve denetlendiğini dile getirmiştir. Ancak bugüne kadar hiçbir Geri Gönderme Merkezinde Baroların bir denetim yapamadığını buna izin verilmediği de avukatlar ve barolar tarafından bizlere aktarılmıştır.

Birtakım sivil toplum kurumlarının başvuru yaptığı resmi ziyaretlere ya hiç alınmadıkları ya da sadece avukat görüş odası ve idare dışında bir yere alınmadıkları da tarafımıza aktarılan bilgiler arasındadır.

Geri Gönderme Merkezlerinde yaşanan insan hakları ihlalleri ve bu merkezlerden tahliye edilen mültecilerin maruz kaldığı kötü muameleler, kamuoyunda ve uluslararası platformlarda büyük bir endişe kaynağı olmuştur. Özellikle Ali Veli isimli Suriyeli şahsın başına gelen olaylar, bu konudaki endişeleri daha da artırmıştır. Bu nedenle, aşağıdaki soruların cevaplandırılması ve gerekli önlemlerin alınması büyük önem arz etmektedir. Geri Gönderme Merkezlerinin ulusal ve uluslararası standartlara uygun hale getirilmesi ve mültecilerin haklarının korunması için gerekli adımların atılması gerekmektedir.

Bu bağlamda;

1. Geri Gönderme Merkezlerinde yaşanan insan hakları ihlallerine ilişkin bakanlığınıza ulaşan şikayetlerin sayısı ve içeriği nedir? Bu şikayetlerle ilgili olarak hangi önlemler alınmıştır?
2. Ali Veli isimli Suriyeli şahsın Geri Gönderme Merkezine sevk edilmesi ve ardından bir gün içerisinde ülkesine iade edilmesi sürecinde hangi prosedürler takip edilmiştir? Bu süreçte hangi yollardan ve hangi vasıtalarla gönderildiğine dair detaylı bir açıklama yapılabilir mi?
3. Ali Veli'nin işkenceye maruz bırakıldığına dair basında çıkan haberlerle ilgili olarak bakanlığınızca herhangi bir inceleme veya soruşturma başlatılmış mıdır? Başlatıldıysa bu soruşturmanın sonuçları nelerdir?
4. Ali Veli'nin gönüllü geri dönüş formunu imzaladığı iddia edilmiştir. Bu formun imzalanması sırasında herhangi bir zorlamanın olup olmadığına dair bir inceleme

yapılmış mıdır? Eğer yapılmadıysa bu konuda bir inceleme başlatmayı düşünüyor musunuz?

5. Geri Gönderme Merkezlerinde mültecilere tercüman olmaksızın zor kullanarak geri dönüş formu imzalatıldığı iddialarıyla ilgili olarak bakanlığınızın herhangi bir çalışması var mıdır? Bu iddiaların doğruluğunu araştırmayı ve gerekirse gerekli önlemleri almayı planlıyor musunuz?
6. Geri Gönderme Merkezlerinin ulusal ve uluslararası ilgili kurumlarca denetlendiği belirtilmiştir. Ancak, baroların ve sivil toplum kuruluşlarının denetim yapamadığı ve sadece belirli alanlara erişim izni verildiği iddiaları doğru mudur? Eğer doğruysa, bu kısıtlamaların gerekçeleri nelerdir ve bu kısıtlamaları kaldırmayı düşünüyor musunuz?
7. Bakanlığınız, Geri Gönderme Merkezlerinde düzenli denetimlerin yapıldığını belirtmiştir. Bu denetimlerin sonuçları nelerdir? Hangi eksiklikler tespit edilmiştir ve bu eksikliklerin giderilmesi için hangi adımlar atılmıştır?
8. Son olarak daha önce sorduğumuz gibi yine soruyoruz: Ali Veli Nerede?